

I.E.S. RICARDO MELLA

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA

LATÍN

CURSO: 2º BAC

DEPARTAMENTO DE LATÍN

ÍNDICE

CONTIDOS

ÍNDICE	3
1. INTRODUCCIÓN	3
1.1. MARCO LEGAL	5
1.2. CONTEXTO	5
2. CONTRIBUCIÓN AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE	5
3. OBXECTIVOS DO CURSO	9
4. CONCRECIÓN DOS ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES	10
5. CONCRECIÓNS METODOLÓXICAS	13
5.1. PRINCIPIOS METODOLÓXICOS	13
5.2. METODOLOXÍA NA AULA	13
6. MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS QUE SE VAIAN UTILIZAR.	14
7. CRITERIOS SOBRE A AVALIACIÓN E A CUALIFICACIÓN.	14
8. INDICADORES DE LOGRO PARA AVALIAR O PROCESO DO ENSINO E A PRÁCTICA DOCENTE.	15
9. MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE.	16
10. CONCRECIÓN DOS ELEMENTOS TRANSVERSAIS QUE SE TRABALLARÁN NO CURSO QUE CORRESPONDA.	17
11. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS PROGRAMADAS.	17
12. MECANISMOS DE REVISIÓN, DE AVALIACIÓN E DE MODIFICACIÓN DAS PROGRAMACIÓNS DIDÁCTICAS EN RELACIÓN COS RESULTADOS ACADÉMICOS E PROCESOS DE MELLORA.	17

1. INTRODUCCIÓN

O estudo do Latín II pretende abranguer un amplo campo de saberes sociais e humanísticos, que acheguen ao alumno un conxunto de coñecementos e destrezas relacionados coa indagación, interpretación e participación nos procesos sociais e humanos. O latín achega á formación dos alumnos o coñecemento das bases lingüísticas,

LATÍN 2º BAC

históricas e culturais da civilización occidental. É ademais a nai dos nosos idiomas oficiais e foi ata o século XIX a lingua de cultura na que se falaba e se transmitía todo o saber da nosa civilización.

O estudo dos elementos morfolóxicos, sintácticos e léxicos, achegan ao alumno unha sólida base para a aprendizaxe da súa propia lingua e outras linguas romances; as técnicas de análise na tradución potencian o desenvolvemento das capacidades intelectuais do alumno; o coñecemento dos aspectos máis notables da historia e cultura de Roma propicia que o alumno comprobe a continuidade de trazos sociais, políticos e culturais do mundo clásico no actual. A materia de latín permite unha reflexión profunda sobre a lingua do alumno e contribúe eficazmente á aprendizaxe das linguas modernas de orixe romance, ou doutras influídas polo latín. Ao ser a orixe das linguas romances faladas en España, permite, aínda con maior profundidade e interese, a comparación coa lingua propia e o seu enriquecemento. O latín como lingua flexiva introduce nos procedementos de aprendizaxe do alumno técnicas de análise e reflexión sobre as varias posibilidades que conducen a unha elección, o que contribúe ao desenvolvemento das capacidades intelectuais. A coincidencia do seu estudo co da lingua grega, ao tempo que invita a un tratamento coordinado, permite comprender a estrutura flexiva das dúas linguas clásicas, tan ricas en contido e tan fecundas na súa contribución ás linguas modernas.

A lectura de textos orixinais e traducidos constitúe un instrumento privilexiado para pór aos alumnos en contacto coas máis notables mostras da civilización romana: a creación literaria e a produción artística; a ciencia e a técnica; as institucións políticas, relixiosas e militares; a vida familiar, a organización social e a ordenación xurídica. A selección de textos de xéneros e épocas diversas atenderá ao criterio de ofrecer unha visión completa e equilibrada da historia e a sociedade romanas.

O estudo do léxico latino e a súa evolución fonética, morfolóxica e semántica nas linguas romances, xunto á observación da persistencia ou a transformación nelas das estruturas sintácticas latinas, permite apreciar as linguas na súa dimensión diacrónica como entes vivos en constante desenvolvemento, e valorar o amplo grupo das linguas romances faladas en Europa como o produto desa evolución no momento actual.

Por todo o anteriormente exposto, creemos que esta materia contribuirá de modo eficaz a desenvolver nos alumnos unha serie de capacidades recollidas nos obxectivos do bacharelato.

1.1. MARCO LEGAL

A presente programación basease no seguinte marco lexislativo:

- Ley Orgánica de Educación 2/2006, de 3 de maio (LOE), modificada pola Ley Orgánica de Educación para la Mejora de la Calidad Educativa 8/2013, de 9 de diciembre (LOMCE).
- Real Decreto 1105/2014, do 26 de decembro, polo que se establece o currículo básico da Educación Secundaria Obligatoria e do Bacharelato.
- Orde ECD/65/2015, de 21 de xaneiro, pola que se describen as relacións entre as competencias, os contidos e os criterios de avaliación da educación primaria, a educación secundaria obrigatoria e do bacharelato.
- Decreto 86/2015, do 25 de xuño, polo que se establece o currículo da educación secundaria obrigatoria e do bacharelato na Comunidade Autónoma de Galicia.
- Instrución do 6 de setembro de 2019, de Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa, para a elaboración de plans de igualdade no curso 2019/2020 nos centros docentes sostidos con fondos públicos de niveis non universitarios da Consellería de Educación, Universidade e Formación Profesional.
- ORDE do 25 de xaneiro de 2022 pola que se actualiza a normativa de avaliación nas ensinanzas de educación primaria, de educación secundaria obrigatoria e de bacharelato no sistema educativo de Galicia.

1.2. CONTEXTO

O IES Ricardo Mella, situado na localidade de Vigo, na zona do Meixoeiro, caracterízase por posuír un claustro formado por profesores e profesoras de Secundaria e de Formación Profesional, compartindo ámbitos nalgúns casos, debido a ampla oferta educativa do centro. O número de alumnos e alumnas que crece considerablemente cada ano coa oferta de Formación Profesional. O Bacharelato, pola contra, consta só de cadanseu grupo de 1º e 2º. Impártense os Bacharelatos de Humanidades e Ciencias Sociais e o Científico. A ESO consta dunha unidade por curso.

2. CONTRIBUCIÓN AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE

Na área de latín contribuirase a desenvolver as seguintes competencias clave:

- Competencia en comunicación lingüística

A materia de latín contribúe especialmente ao desenvolvemento da competencia lingüística, grazas a que o alumno terá contacto permanente coas fontes escritas que favorecerán a súa lectura e comprensión dos textos. O alumno poderá mellorar o seu

LATÍN 2º BAC

vocabulario grazas ao coñecemento de numerosos termos latinos e cunha toma de conciencia sobre a orixe latina do seu propio vocabulario e as posibilidades de composición e derivación eruditas. Así mesmo poderá mellorar a súa comunicación oral mediante exposicións feitas na aula.

Os apartados nos que faremos mais fincapé serán os seguintes:

- Ler de forma comprensiva os textos propostos.
- Realizar as actividades de expresión oral e escrita propostas.
- Ler en voz alta e comentar textos sobre a historia do alfabeto latino.
- Relacionar os coñecementos adquiridos en latín coa lingua propia do alumno e outras linguas que coñeza.
- Definir, coñecer e empregar léxico latino e latinismos.
- Aplicar regras de evolución fonética do latín ao castelán.
- Identificar sufixos de orixe latina no léxico propio e definilo a partir deles.
- Identificar prefixos de orixe latina e coñecer o seu significado.
- Traducir textos latinos.
- Relacionar os coñecementos adquiridos en latín coa lingua propia do alumno e outras linguas que coñeza.
- Definir palabras latinas e coñecer latinismos
- Identificar lexemas de orixe latina no léxico propio e definilo a partir deles.
- Ler e comentar textos, e realizar actividades de expresión oral e escrita sobre a sociedade romana.
- Realizar actividades de morfosintaxe.
- Identificar prefixos de orixe grega no léxico propio.
- Aplicar regras de evolución fonética a palabras latinas, distinguindo cultismo e palabras patrimoniais.
- Ler, comentar textos e realizar actividades de expresión oral e escrita sobre a relixión en Roma.
- Identificar lexemas do vocabulario científico e técnico e coñecer o seu significado.
- Ler, comentar textos e realizar actividades de expresión oral e escrita sobre a familia e a educación en Roma.
- Identificar lexemas do vocabulario científico e técnico estudado e definilo a partir deles.

- Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía

A materia de latín permitirá aos alumnos desenvolver a competencia matemática tomando conciencia de que un numeroso grupo de termos científicos teñen a súa orixe na Antigüidade. Este feito permitiralles comprender mellor algúns conceptos, enunciados e contidos científicos e matemáticos.

Tamén hai que ter en conta que moitas das estruturas lóxicas da tradución favorecen ao pensamento lóxico-matemático. Os apartados que traballaremos fundamentalmente serán:

- Recoñecer a importancia da ciencia na nosa vida cotiá.

LATÍN 2º BAC

- Aplicar métodos científicos rigurosos para mellorar a comprensión da realidade circundante en distintos ámbitos (biolóxico, físico, químico, tecnolóxico, xeográfico...).
- Aplicar a lóxica interna da tradución.
- Aplicar a lóxica da tradución de oracións sinxelas do latín á lingua propia.
- Realizar actividades que impliquen interpretar e expresar con precisión, informacións, datos e argumentacións.

- Competencia dixital

Dende a área de latín fomentaremos o uso seguro e crítico das TIC para obter, analizar, producir e intercambiar información entre os membros da aula. Porase moita intención en que os alumnos sexan quen de contrastar as distintas información obtidas na internet e que saiban tratalos con espírito crítico. Tamén serán responsables do seu propio traballo nos diferentes soportes dixitais empregados na aula o que desenvolverá a súa autoestima na realización de traballos de forma autónoma.

Os descritores a traballar serán os seguintes:

- Acceder a todo tipo de información a través das TIC.
- Buscar información en páxinas web.
- Seleccionar a información obtida a través das TIC sobre obras de diferentes autores da literatura latina.
- Producir traballos utilizando as TIC.

- Competencia para aprender a aprender

A área de latín axudará a que o alumno mellore a súa capacidade para afrontar a aprendizaxe e persistir nela, de xeito que organice o seu tempo de acordo coas súas tarefas. Se insistirá tanto na aprendizaxe individual como colectiva.

Os descritores a traballar serán os seguintes:

- Realizar traballos que impliquen busca, selección e exposición da información.
- Avaliar os traballos e actividades realizados para mellorar o proceso de aprendizaxe.
- Realizar esquemas e redactar textos.
- Avaliar a propia aprendizaxe.

- Competencias sociais e cívicas

O alumno deberá mellorar a súa capacidade para relacionarse coas persoas que o rodean e ser capaz de participar de maneira activa e positiva na vida social da aula e do centro.

Os descritores a traballar serán os seguintes:

- Desenvolver unha actitude tolerante e respectuosa ante a diversidade de linguas.
- Realizar traballos en equipo.

LATÍN 2º BAC

- Desenvolver competencias sociais (participación, formulación das propias ideas, aprender a escoitar ao outro, aprender dos demais, etc.) mediante a realización de traballos en equipo.
 - Realizar actividades de información sobre a sociedade romana e valorar a diferenza e a herdanza desta na sociedade actual.
 - Valorar a diferenza e a herdanza da sociedade romana na sociedade actual.
 - Asumir as actitudes da sociedade romana que favorecen a convivencia e valorar criticamente as que non.
 - Desenvolver unha actitude tolerante ante a diversidade de ideas e crenzas.
- Competencia en autonomía e iniciativa persoal

Esta materia contribúe a fomentar a autonomía e iniciativa persoal na medida que se utilizan procedementos que esixen planificar, avaliar distintas posibilidades e tomar decisións. A exposición de traballos individuais ou en grupo e a realización de debates implican valorar as achegas doutros compañeiros, aceptar posibles erros, e non se render ante as dificultades. En definitiva, achega posibilidades de mellora e fomenta o afán de superación.

Os descritores a desenvolver serán os seguintes:

- Realizar traballos individuais e en grupo e esquemas a partir de textos e exposicións.
 - Manifestar as propias opinións.
 - Realizar actividades que desenvolvan actitudes de responsabilidade e creatividade.
 - Expresar e escoitar opinións sobre os temas de debate propostos.
- Competencia cultural e artística

Por medio da materia de latín o alumnado aprende a apreciar manifestacións culturais e artísticas en xeral e a valorar feitos culturais, como a mitoloxía ou a relixión, que forman parte da tradición da nosa civilización; a recoñecer o concepto da estética e a beleza; a ampliar a súa visión do mundo con visitas a museos e exposicións, co coñecemento doutras linguas e outras culturas, co teatro, a ópera, a música, etc. Todo iso contribúe, sen dúbida, á adquisición desta competencia.

- Coñecer, analizar e valorar mediante o estudo da historia da lingua e do alfabeto latinos as manifestacións culturais e artísticas relacionadas con eles.
- Coñecer, analizar e valorar pegada cultural e artística de Roma en Hispania
- Coñecer, analizar e valorar as manifestacións culturais en relación coa política.
- Coñecer e valorar as manifestacións culturais e artísticas e o patrimonio arqueolóxico de Roma.

3. OBXECTIVOS DO CURSO

- Coñecer e utilizar os fundamentos morfolóxicos, sintácticos e léxicos da lingua latina, iniciándose na interpretación e lectura de textos de complexidade progresiva.
- Reflexionar sobre os elementos substanciais que conforman as linguas, relacionando compoñentes significativos do latín co galego: a toponimia galega de orixe latina.
- Analizar textos Latinos diversos, orixinais ou traducidos, mediante unha lectura comprensiva e distinguir as súas características esenciais e o xénero literario ao que pertencen.
- Ordenar os conceptos lingüísticos propios do alumno, establecendo categorías, xerarquías, oposicións e relacións entre ámbitos lingüísticos diversos.
- Recoñecer algúns elementos de orixe latina que permanecen no mundo actual e aprecialos como unha das claves para a súa interpretación: locucións e expresións latinas que se seguen empregando na nosa época.
- Buscar e indagar en documentos, inscricións, textos e outras fontes de información (bibliográficas, informáticas, audiovisuais) relacionando elementos dispersos e analizando criticamente as súas interpretacións.
- Identificar e valorar as principais aportacións da cultura romana e da súa lingua como instrumento transmisor: procedementos de composición e derivación que están presentes na nosa lingua coa súa orixe na lingua latina.
- Valorar as contribucións do mundo clásico como elemento integrador de diferentes correntes de pensamento e actitudes (éticas e estéticas) que conforman o ámbito cultural europeo.

Xa que moitos dos alumnos que cursan 2º de bacharelato presentaranse as probas da ABAU seguiremos as pautas sinaladas para “Latín II” e profundaremos nos seguintes apartados:

- Traducir textos da Historia de Roma de Eutropio e Fábulas de Fedro.
- Analizar morfolóxica e sintacticamente os textos propostos destes autores.
- Coñecer as características xerais dos xéneros literarios que citamos a continuación e obra e características dos autores máis salientables de cada un:
- Teatro: Plauto.
- Oratoria e retórica: Cicerón.
- Historiografía: Tito Livio.
- Épica: Virxilio e. Lírica: Horacio.

LATÍN 2º BAC

Estándar de Aprendizaxe	Temporalización	Grao Mínimo	Procedementos e instrumentos de Avaliación
Recoñece e distingue a partir do étimo latino termos patrimoniais, semicultismos e cultismos, e explica as evolucións que se producen nun e noutro caso.	Todo o curso ¹	Medio	Probas escritas e participación activa.
Realiza evolucións de termos latinos ao galego e ao castelán, aplicando as regras fonéticas de evolución, e recoñece palabras da súa lingua que sufriron procesos de evolución semántica, valorando a relación co significado orixinal do étimo latino.	Todo o curso	Medio	Probas escritas e participación activa.
Identifica e distingue en palabras propostas os seus formantes, diferenciando lexemas e morfemas, e procurando exemplos noutros termos nos que estean presentes.	Todo o curso	Alto	Probas escritas e participación activa.
Analiza morfoloxicamente palabras presentes nun texto latino, identifica correctamente os seus formantes e sinala o seu enunciado.	Todo o curso	Medio	Probas escritas e participación activa.
Identifica con seguridade e axudándose do dicionario calquera tipo de formas nominais e pronominais, declínaas e sinala o seu equivalente en galego e en castelán.	Todo o curso	Alto	Probas escritas e participación activa.

4. CONCRECIÓN DOS ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES

Aplica os seus coñecementos da morfoloxía nominal e pronominal latina para realizar traducións e retroversións, axudándose do dicionario.	LATÍN 2º BAC Todo o curso	Alto	Probas escritas e participación activa.
Identifica con seguridade e axudándose do dicionario calquera tipo de formas verbais, conxúgaas e sinala o seu equivalente en galego e en castelán.	Todo o curso	Alto	Probas escritas e participación activa.
Aplica os seus coñecementos da morfoloxía verbal latina para realizar traducións e retroversións, axudándose do dicionario.	Todo o curso	Alto	Probas escritas e participación activa.
Utiliza axeitadamente a análise da sintaxe nominal e pronominal dun texto para efectuar correctamente a súa tradución.	Todo o curso	Alto	Probas escritas e participación activa.
Recoñece, distingue e clasifica os tipos de oracións e as construcións sintácticas latinas, e relaciónaaas con construcións análogas existentes noutras linguas que coñeza.	Todo o curso	Medio	Probas escritas e participación activa.
Identifica na análise de frases e textos de dificultade graduada elementos sintácticos propios da lingua latina, e relaciónaos para traducilos cos seus equivalentes en galego e en castelán.	Todo o curso	Alto	Probas escritas e participación activa.
Define e comprende os conceptos de oración composta, coordinación e subordinación, sinala exemplos nos textos e recoñece os tipos de oracións compostas, tanto coordinadas como subordinadas, así como os nexos que as caracterizan.	Todo o curso	Alto	Probas escritas e participación activa.
Identifica formas non persoais do verbo en frases e textos, tradúceas correctamente e explica as súas funcións.	Todo o curso	Alto	Probas escritas e participación activa.

¹ Aclaración sobre a expresión “todo o curso”: os distintos bloques de contidos gramaticais, textuais, lexicográficos e literarios iranse traballando ao longo do curso de modo sistemático, de modo que todas as semanas se abordaran apartados relacionados con cada un.

Nomea os aspectos máis salientables referentes á transmisión dos textos clásicos ao longo do tempo.	LATÍN 2º BAC Todo o curso	Medio	Probas escritas e participación activa.
Describe as características esenciais dos xéneros literarios latinos, e identifica e sinala a súa presenza en textos propostos.	Todo o curso	Medio	Probas escritas e participación activa.
Realiza eixes cronolóxicos e sitúa neles autores, obras outros aspectos relacionados coa literatura latina.	Todo o curso	Medio	Probas escritas e participación activa.
Nomea autores representativos da literatura latina, encádraos no seu contexto cultural, e cita e explica as súas obras máis coñecidas	Todo o curso	Medio	Probas escritas e participación activa.
Utiliza adecuadamente a análise morfolóxica e sintáctica de textos latinos para efectuar correctamente a súa tradución.	Todo o curso	Alto	Probas escritas e participación activa.
Utiliza con seguridade e autonomía o dicionario, analizando e valorando correctamente a información gramatical que proporciona, e identifica en cada caso o termo máis acaído na lingua propia, en función do contexto e do estilo empregado polo autor, para unha correcta tradución do texto.	Todo o curso	Alto	Probas escritas e participación activa.
Identifica o contexto social, cultural e histórico dos textos propostos partindo de referencias tomadas dos propios textos e asociándoas con coñecementos adquiridos previamente.	Todo o curso	Medio	Probas escritas e participación activa.
Recoñece e explica a partir de elementos formais o xénero e o propósito do texto.	Todo o curso	Medio	Probas escritas e participación activa.
Deduce o significado de palabras e expresións latinas non estudadas a partir do contexto, ou de palabras ou expresións da súa lingua ou doutras linguas que coñeza.	Todo o curso	Medio	Probas escritas e participación activa.
Identifica a etimoloxía e coñece o	Todo o curso	Medio	Probas escritas e

significado de palabras de léxico común e especializado do galego e do castelán.	LATÍN 2º BAC		participación activa.
Comprende, explica e emprega na lingua propia e no contexto axeitado locucións e expresións latinas que subsistiron na linguaxe literaria, xurídica, filosófica, técnica, relixiosa, médica e científica.	Todo o curso	Medio	Probas escritas e participación activa.
Recoñece e explica o significado dos helenismos e dos latinismos máis frecuentes utilizados no léxico das linguas faladas en España, e explica o seu significado a partir do termo de orixe.	Todo o curso	Medio	Probas escritas e participación activa.

5. CONCRECIÓNS METODOLÓXICAS

5.1. PRINCIPIOS METODOLÓXICOS

Os principios pedagóxicos que se estiman para o desenvolvemento dos procesos de ensinanza gardan relación cos propios desta etapa educativa da educación básica e cos derivados da adquisición de competencias.

5.2. METODOLOXÍA NA AULA

- Facilitar o acceso de todo o alumnado á educación común, coas medidas necesarias de atención a diversidade.
- Atender ós diferentes ritmos de aprendizaxe do alumnado.
- Favorecer a capacidade de aprender por si mesmos e promover o traballo en equipo.
- Procurar a adquisición e o desenvolvemento das competencias básicas, adecuando o seu logro progresivo ás características do alumnado, do curso e da materia.
- Predispoñer e reforzar o hábito de lectura con textos seleccionados para tal fin.
- Desenvolver a comprensión lectora e a expresión oral e escrita.
- Incidir, así mesmo, na comunicación audiovisual e no uso das tecnoloxías da información e a comunicación.
- Desprazar os procesos de ensinanza referidos á transmisión de informacións e coñecementos polos de adquisición de capacidades e competencias. Neste senso primar o coñecemento aplicado, o saber práctico fronte á aprendizaxe

LATÍN 2º BAC

memorística.

- Utilizar as ideas e coñecementos previos dos alumnos como soporte para novos esquemas mentais que reformulen o desenvolvan os dispoñibles.
- Estimular a busca, selección, análise crítico, tratamento, presentación e aplicación dos coñecementos; de tal xeito que a función docente se vincule a “titorizar” a aprendizaxe, estimular e acompañar.
- Aproximar a natureza do coñecemento á situacións cotiás e á problemas prácticos, ós contextos e entornos sociais para que a aprendizaxe resulte relevante.
- Facilitar situacións que requiran procesos de metacognición do alumnado e axuden a adquirir habilidades de autorregulación, tanto para aprender como para aprender a aprender.
- Recorrer á actividades didácticas en clave de “situacións-problema”, nas que se requiren procesos cognitivos variados e a aplicación do que se sabe o do que se sabe facer á situacións que resultan próximas, habituais e previsibles.
- Alternar e diversificar as actuacións e situacións de aprendizaxe de acordo coa motivación e intereses do alumnado.
- Utilizar a cooperación entre iguais como experiencia didáctica na que se pon en xogo o diálogo, o debate, a discrepancia, o respecto ás ideas dos outros, o consenso, as disposicións persoais
- Acentuar a natureza formativa e orientadora da avaliación, asociada, de xeito continuo, ó desenvolvemento das prácticas e procesos de ensinanza e aprendizaxe; que poden ser revisados e axustados de acordo coas informacións e rexistros da avaliación formativa.

6. MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS QUE SE VAIAN UTILIZAR.

Durante o primeiro trimestre recorreremos aos textos de nivel avanzado de *Ecce Romani*, ed. Pearson Prentice Hall, 2005 . De seguido poñeremos atención á selección de textos proposta pola comisión de latín para as probas da ABAU. O resto do temario será impartido mediante documentos redactados polo profesor que serán completados ocasionalmente con materiais postos na Aula Virtual.

7. CRITERIOS SOBRE A AVALIACIÓN E A CUALIFICACIÓN.

Concederáselle o 80% da nota global ás probas escritas de cada avaliación: propóñense polo menos dúas por avaliación coa excepción da terceira avaliación na que, por ser máis breve, farase só unha.

Non se fará media aritmética das probas. A segunda proba prevalecerá sobre a primeira. A nota da primeira proba só servirá para mellorar a nota da segunda proba, non para baixala.

LATÍN 2º BAC

O traballo diario será cualificado cun 20% da nota global de cada avaliación.

Dentro deste 20% inclúense os traballos voluntarios, que serán cualificados ata o 10% da nota. Será valorado coma un 0 calquera traballo no que se observe unha copia evidente da internet ou doutro material empregado.

Será cualificado co 10% restante da nota global a actitude, interese, grao de participación, colaboración que presenten os alumnos cara a materia así como o respecto aos compañeiros ou ao profesor.

Nas probas escritas teranse en conta, ademais dos contidos propios da unidade, a orde, a claridade, a limpeza, a precisión léxica e a corrección ortográfica e gramatical. A correcta utilización da lingua: as faltas graves de ortografía e expresión serán avaliadas negativamente, podendo baixar ata 1 punto na nota final.

Para a obtención da cualificación final terá máis peso a última avaliación que as precedentes, posto que a última inclúe coñecementos impartidos nas dúas avaliacións previas. Con todo, observarase a evolución académica do curso, respectando ademais o principio de que unha avaliación anterior non poda influír negativamente nunha avaliación posterior.

8. INDICADORES DE LOGRO PARA AVALIAR O PROCESO DO ENSINO E A PRÁCTICA DOCENTE.

- Ao comezo de cada unidade, infórmase ao alumnado sobre os obxectivos propostos, as competencias que se van a desenvolver, as actividades que se realizarán e os instrumentos e criterios de avaliación.
- Ao inicio de cada unidade didáctica, realízase unha introdución sobre o tema e actividades de recoñecemento e activación dos coñecementos previos do alumnado ao respecto.
- Ao comezo do desenvolvemento de cada unidade, proporciónase ao alumnado un cadro sinóptico ou mapa conceptual do tema para orientalo sobre a evolución do seu proceso de ensino-aprendizaxe.
- Os contidos e actividades de cada unidade didáctica parten dos coñecementos previos do alumnado, vinculándose cos seus intereses e necesidades, e favorecen a construción progresivamente autónoma de novas aprendizaxes.
- As actividades propostas son variadas en canto á súa tipoloxía e sistema de traballo (individual, por parellas, en pequeno grupo, en gran grupo), favorecendo a adquisición das competencias clave.
- A planificación e distribución do tempo asignado a cada tarefa é axeitada.
- Empregáronse recursos e materiais didácticos variados (impresos, dixitais, audiovisuais, aplicacións informáticas de carácter educativo...)

LATÍN 2º BAC

- Aplicáronse estratexias de aprendizaxe como a lectura comprensiva, a procura de información significativa, a planificación do traballo, o desenvolvemento de técnicas de síntese, análise e redacción...
- Aplícase a metodoloxía didáctica establecida na programación.
- Desenvolvéronse as medidas de atención á diversidade necesarias aos alumnos que así o requiren.
- Leváronse a cabo medidas de reforzo educativo dirixidas ao alumnado con dificultades de aprendizaxe, propoñendo novas actividades que faciliten a adquisición dos obxectivos non acadados.
- Deséñanse e aplícanse actividades de ampliación e afondamento para o alumnado que acade de maneira significativa os obxectivos propostos.
- Realízanse as actividades complementarias programadas.
- Explicáronse e corrixióronse na aula as actividades levadas a cabo nas distintas unidades didácticas.
- Empregáronse os materiais e recursos didácticos programados.
- Puxéronse en práctica medidas para estimular o hábito lector.
- Aplicáronse os procedementos e criterios de avaliación establecidos na programación didáctica.
- Utilizáronse diferentes instrumentos de avaliación (probos, traballos individuais e en grupo, exposicións orais, redaccións, proxectos de investigación...)
- Desenvolvéronse procedementos e actividades de recuperación para o alumnado con algunha avaliación suspensa ou coa materia pendente de cursos anteriores.

9. ORGANIZACIÓN DAS ACTIVIDADES DE SEGUIMIENTO, RECUPERACIÓN E AVALIACIÓN DAS MATERIAS PENDENTES, DE SER O CASO.

Farase un seguimento particular dos alumnos que se atopen en situación de ter que recuperar avaliacións suspendidas de 2º BAC e mesmo o curso completo de Latín I. Se tanto o profesor como o alumno o consideran necesario, o profesor propondrá tarefas e exercicios específicos de reforzo que se acompañen co labor diario na aula.

Os alumnos que aproben unha avaliación recuperarán automaticamente a avaliación previa. Do mesmo xeito, os alumnos que aproben unha avaliación de 2º BAC recuperarán automaticamente o latín de 1º BAC.

10. MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE.

A extensión da escolaridade obrigatoria e os cambios operados na sociedade intensifican a diversidade nos centros: as diferenzas de orixe e traxectoria escolar do alumnado son variadas e tamén son variadas as expectativas no propio sistema educativo. É indiscutible que hai unha necesidade de atención aos diversos intereses,

LATÍN 2º BAC

capacidades e motivacións. As Unidades Didácticas nesta materia ofrecen unha información básica e un desenvolvemento monográfico, que permite administrar os contidos en función dos coñecementos e expectativas do alumnado. Aqueles contidos que non se consideran imprescindibles para a consecución dos obxectivos/capacidades, separaranse dos que son esenciais.

As actividades neste campo serán:

- Consolidación das aprendizaxes básicas para acadar os obxectivos planeados.
- Organización dos coñecementos de maior dificultade, dando prioridade ás habilidades de procedementos. Investigación, para os alumnos máis interesados.

11. CONCRECIÓN DOS ELEMENTOS TRANSVERSAIS QUE SE TRABALLARÁN NO CURSO.

Prevención e resolución pacífica de conflitos	Unidades didácticas de contido histórico e social.
Educación cívica e en valores	Unidades didácticas de contido histórico e social.
Formación estética	Unidades didácticas de contido lingüístico literario e artístico.
Igualdade entre mulleres e homes	Unidades didácticas de contido histórico e social.
Respecto mutuo e cooperación entre iguais	Unidades didácticas de contido histórico e social.
Liberdade de expresión	Unidades didácticas de contido histórico e social.
Fomento do espírito crítico e científico	Unidades didácticas de contido histórico e social.

12. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS PROGRAMADAS.

No ámbito do estudo da romanización hai programadas dúas visitas fóra do centro.

- Visita ao Centro de Interpretación da cultura castreña, en S. Cibrao de Las.
- Visita ao Centro de Interpretación *Aquae Querquennae*, no concello de Bande.

13. MECANISMOS DE REVISIÓN, DE AVALIACIÓN E DE MODIFICACIÓN DAS PROGRAMACIÓNS DIDÁCTICAS EN RELACIÓN COS RESULTADOS ACADÉMICOS E PROCESOS DE MELLORA.

A avaliación da programación pasa por diversas instancias de observación:

- A comprobación de que a planificación se fixo correctamente e concretáronse as unidades de programación con todos os elementos curriculares prescritivos incluídos.

LATÍN 2º BAC

- A reorientación continua derivada da aplicación na aula da programación didáctica.
- A análise da adecuación da programación didáctica ao contexto específico do grupo-clase. A partir desta análise estableceranse as medidas de mellora que se consideren oportunas.
- As opinións do alumnado a través das súas autoevaluacións ou as postas en común son tamén unha referencia importante para unha valoración máis participativa e compartida do proceso de ensino e aprendizaxe.
- Por último, trala aplicación total da programación, cando se teña unha mellor perspectiva completárase cos resultados das avaliacións interna e externa do alumnado.

ASPECTOS SUSCEPTIBLES DE ANALIZAR COMO PARTE DA REVISIÓN, AVALIACIÓN E MODIFICACIÓN DA PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA.	0	1	2	3	4
Organizáronse e secuenciáronse os estándares de aprendizaxe avaliábeis en relación coas distintas unidades de programación.					
Definíronse os indicadores de logro vinculados aos estándares de aprendizaxe .					
Detectáronse os estándares de aprendizaxe imprescindibles.					
Asociáronse os estándares de aprendizaxe avaliábeis, os instrumentos de avaliación e indicadores de logro.					
Deseñouse a avaliación inicial e se definiron as consecuencias dos seus resultados.					
Medidas de atención á diversidade relacionadas co grupo específico de alumnos: tiveronse en conta co grupo específico de alumnos medidas xerais de intervención educativa.					
Medidas de atención á diversidade relacionadas co grupo específico de alumnos: recolléronse as medidas específicas de intervención educativa propostas para os alumnos con necesidade específica de apoio educativo.					
Medidas de atención á diversidade relacionadas co grupo específico de alumnos: Realizouse adaptación curricular significativa de áreas ou materias ós alumnos que tivesen autorizada a dita medida específica					

LATÍN 2º BAC

extraordinaria.					
Medidas de atención á diversidade relacionadas co grupo específico de alumnos: Realizouse aceleración parcial de áreas ou materias aos alumnos que tivesen autorizada a dita medida específica extraordinaria.					
Definíronse programas de apoio, reforzo, recuperación, ampliación ao alumnado vinculados aos estándares de aprendizaxe.					
Avaliouse a eficacia dos programas de apoio, reforzo, recuperación, ampliación propostos ao alumnado.					
Consideración de medidas para incorporar as TIC ós procesos de ensino e aprendizaxe					
Aplicase a metodoloxía didáctica acordada no equipo didáctico a nivel de organización, recursos didácticos, agrupamento do alumnado, etc.					
Vinculación das unidades de programación con situacións reais, significativas, funcionais e motivadoras para o alumnado					
Identifícase en cada instrumento de avaliación a súa vinculación cos estándares de aprendizaxe					
Relaciónanse procedementos e instrumentos de avaliación variados					
Os estándares imprescindibles están identificados en diferentes unidades de programación e instrumentos de avaliación diversos.					
Realizouse unha análise técnico-normativa dos recursos didácticos empregados.					
Tratamento preciso dos temas transversais nas diferentes unidades de programación.					
Actividades extraescolares e complementarias.					